

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

Прехрамбена индустрија представља значајну грану индустрије у Србији о чему сведочи много индикатора. Према подацима Републичког завода за статистику највећи утицај на раст индустријске производње у јулу 2020, у односу на исти месец 2019, поред производње електричне енергије, металних производа и намештаја имала је производња прехрамбених производа.¹

У стварању БДВ Србије прехрамбена индустрија учествује са 3,5% до 4,4% а заједно са пољопривредном производњом овај сектор учествује у формирању БДВ са 11% до 13%, у зависности од посматране године. Од тога, производња прехрамбених производа учествује са 2,8% до 3,5%, а производња пића између 0,7% и 0,9% . У 2019. години ове бројке су биле нешто ниже – пољопривреда, шумарство и водопривреда 7,2%, производња прехрамбених производа 2,8% и производња пића 0,7%.

Важно је напоменути и да вредност извоза прерађених пољопривредних производа учествује у укупном извозу Србије са 27%, а да у спољнотрговинској размени остварују суфицит.

Сектор је окарактерисан као радно интензиван и у великој мери утиче на ниво запослености у Србији.

Раст конкурентности прехрамбеног сектора снажно је завистан од развоја прехрамбене индустрије која мора да тежи производњи високо квалитетних прехрамбених производа уз најниже трошкове, одржавајући производњу ажурном, тј. користећи иновативне технологије које повећавају продуктивност радних процеса, посебно аутоматизацијом пуног производног циклуса и делом услужног процеса.

Аутоматизација прехрамбене индустрије предуслов је за њену ефикасност и продуктивност, усклађеност готових прехрамбених производа са стандардима квалитета које су поставила развијенија тржишта и сами купци који за њима стварају потражњу.

Обавезе прехрамбене индустрије да се прилагоде захтевима потрошача су све веће, посебно са појавом нових трговинских ланаца и велепродајних система чији захтеви, по правилу, надилазе постојеће стандарде на домаћем тржишту. Стварањем услова за поштовање великих трговинских система, умањиће се ризик да домаћа прехрамбена индустрија буде искључена из овог растућег сегмента тржишта. Независно од одабраног модела прилагођавања (смањење трошкова производње или повећање додате вредности производа) неопходна је боља вертикална координација и унапређење постојеће логистике у ланцу производње прехрамбених производа. Развојем и унапређењем ланца вредности и пратеће логистичке подршке, стварају се услови за равноправнији приступ тржишту (роба, капитала и информација) свих произвођача прехрамбених производа независно од величине привредног субјекта.

Задатак је да се формулишу и спроведу мере и решења која ће допринети побољшању ефикасности ланца вредности почев од одабира квалитетније сировинске базе за прехрамбену индустрију, преко прераде и складиштења. где се у свакој фази производу додаје вредност.

С обзиром да циљеви који воде реализацији ове уредбе следе циљеве из Стратегије пољопривреде и руралног развоја Републике Србије 2014 – 2024. године („Службени гласник РС”, број 85/14), односно да су усклађени са стратешки развојним циљем наведене стратегије који се односи на раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора

пољопривреде пољопривреде у делу који се односи на производњу прехранбених производа и који је перманентан циљ пољопривреде политике Републике Србије, главни индикатор којим ће се пратити ефекат реализације ове уредбе у циљу повећања производње, па самим тим и раста извоза прехранбених производа као финалних производа вишег степена прераде, јесте раст учешћа вредности извоза прерађених пољопривредних производа као производа вишег степена прераде. Овај индикатор је наведен и у Стратегији пољопривреде и руралног развоја Републике Србије 2014 – 2024 као један од индикатора за праћење реализације стратешких циљева - Раст учешћа суфицита у размени прехранбених производа у укупној вредности извоза пољопривредно-прехранбених производа. Базна вредност предвиђена стратегијом је била 2,7%, колико је ово учешће износило у 2012. години, при чему је предвиђено учешће на крају посматраног периода требало да достигне 5%. Међутим, ово учешће је 2019. године достигло 7,3%, а 2020. године 7,9%. Циљ који се жели постићи доношењем Уредбе је да се учешће суфицита у размени прехранбених производа у укупној вредности извоза пољопривредно – прехранбених производа повећа на 10% до краја 2024. године.

Трговина пољопривредно – прехранбеним производима базирана је углавном на размени примарних пољопривредних производа чије је учешће у извозу у 2020. години било близу 73% док је то учешће у петогодишњем периоду 2015. – 2020. износило 75,8%. овако велико учешће примарних пољопривредних производа у укупном извозу је пре свега због извоза меркантилног кукуруза, свежих јабука и смрзнутих малина. За разлику од примарних пољопривредних производа учешће прерађених пољопривредних производа, као финалних производа вишег степена прераде, у извозу је свега 27%, док је учешће у петогодишњем периоду било око 23%.